

Sextiofemte sessionen (2005)

Allmän rekommendation XXXI om förebyggande av rasdiskriminering inom förvaltningen och det straffrättsliga systemets funktion

Kommittén för avskaffande av rasdiskriminering,

påminner om definitionen av rasdiskriminering som anges i artikel 1 i den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering,

påminner om bestämmelserna i artikel 5 (a) i konventionen, enligt vilka konventionsstaterna har en skyldighet att tillförsäkra rätten för var och en, utan åtskillnad på grund av ras, hudfärg, nationalitet eller etniskt ursprung, till likhet inför lagen, särskilt när det gäller åtnjutandet av rätten till lika behandling inför domstolar och andra rättsvårdande organ,

påminner om att artikel 6 i konventionen kräver att konventionsstaterna tillförsäkrar varje person inom sin jurisdiktion verksamt skydd och verksamma rättsmedel, genom behöriga nationella domstolar och andra statliga institutioner, mot varje rasdiskriminerande handling, liksom rätten att hos sådana domstolar begära rättvis och tillfredsställande ersättning eller upprättelse för skada som lidits till följd av sådan diskriminering,

hänvisar till punkt 25 i deklARATIONEN som antogs av världskonferensen mot rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och liknande intolerans i Durban, Sydafrika, 2001, som "bestämt förkastade rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och liknande intolerans som fortfarande existerar i vissa stater inom det straffrättsliga systemet och i tillämpningen av lagar, liksom i handlingar och attityder hos institutioner och enskilda som ansvarar för brottsbekämpning, särskilt när detta har bidragit till att vissa grupper är överrepresenterade bland frihetsberövade eller fängslade personer",

hänvisar till arbetet från kommissionen för mänskliga rättigheter och underkommissionen för främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna (se E/CN.4/Sub.2/2005/7) om diskriminering i det straffrättsliga systemet,

mot bakgrund av rapporten från den särskilda rapportören om nutida former av rasism, rasdiskriminering, främlingsfientlighet och liknande intolerans,

hänvisar till 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning, särskilt artikel 16, som föreskriver att "[a] flyktingar ska ha fri tillgång till domstolarna på alla konventionsstaternas territorium",

mot bakgrund av observationerna i samband med rättssystemets funktion i kommitténs slutsatser om rapporter från konventionsstater och i de allmänna rekommendationerna XXVII (2000) om diskriminering av romer, XXIX (2002) om diskriminering baserat på härkomst och XXX (2004) om diskriminering av icke-medborgare,

övertygad om att även om rättssystemet kan betraktas som opartiskt och fritt från rasism, rasdiskriminering eller främlingsfientlighet, utgör rasdiskriminering eller etnisk diskriminering, när den existerar i administrationen och rättssystemets funktion, en särskilt allvarlig kränkning av rättsstaten, principen om likhet inför lagen, principen om rättvis prövning och rätten till en

oberoende och opartisk domstol, genom sitt direkta inflytande över personer som det är rättvisans roll att skydda,

med tanke på att inget land är fritt från rasdiskriminering i administrationen och det straffrättsliga systemets funktion, oavsett vilken typ av lag som tillämpas eller rättssystem som är ikraft, vare sig det är akusatoriskt, inkvisitoriskt eller blandat,

med tanke på att risken för diskriminering i administrationen och det straffrättsliga systemets funktion har ökat under senare år, delvis som ett resultat av ökningen av invandring och folkförflyttningar som har främjat fördomar och känslor av främlingsfientlighet eller intolerans bland vissa delar av befolkningen och vissa brottsbekämpande tjänstepersoner, och delvis som ett resultat av säkerhetsstrategier och anti-terrorismåtgärder som antagits av många stater, som bl.a. har föranlett anti-arabiska eller antimuslimska känslor, eller som en reaktion, antisemitiska känslor i ett antal länder,

fast beslutet att bekämpa alla former av diskriminering i administrationen och i det straffrättsliga systemets funktion som i alla världens länder kan drabba personer som tillhör ras- eller etniska grupper, särskilt icke-medborgare – inklusive invandrare, flyktingar, asylsökande och statslösa personer – romer, urfolk, fördrivna personer, person som diskrimineras på grund av sin härkomst, liksom andra utsatta grupper som är särskilt utsatta för utslagning, marginalisering och avsaknaden av integration i samhället, med särskild uppmärksamhet ägnad åt situationen för kvinnor och barn som tillhör de ovan nämnda grupperna, som är mottagliga för multipel diskriminering på grund av sin ras och sitt kön eller sin ålder,

formulerar följande rekommendationer till konventionsstaterna:

I. Allmänna åtgärder

A. Åtgärder som ska vidtas för att bättre bedöma förekomsten och utsträckningen av rasdiskriminering i administrationen och det straffrättsliga systemets funktion; sökandet efter indikatorer för att bekräfta denna diskriminering

1. Faktiska indikatorer

1. Konventionsstaterna ska ägna största möjliga uppmärksamhet åt följande möjliga indikatorer på rasdiskriminering:

(a) Antalet och andelen personer som tillhör de grupper som nämns i den sista punkten i inledningen och som är offer för aggressioner eller andra brott, särskilt när de har begåtts av poliser och andra statliga tjänstepersoner;

(b) Frånvaron eller ett litet antal anmälningar, straffrättsliga förfaranden och fällande domar relaterade till rasdiskriminerande handlingar i landet. En sådan statistik ska inte nödvändigtvis ses som positivt, till skillnad från vad vissa stater tycks tro. Det kan också avslöja att offren har otillräcklig information om sina rättigheter eller att de fruktar social kritik eller repressalier eller att offer med begränsade resurser fruktar kostnaden och komplexiteten i en rättslig process eller att det finns ett bristande förtroende för polisen och rättsliga myndigheter eller

att myndigheterna inte är tillräckligt uppmärksamma på om medvetna om brott som involverar rasism;

(c) Otillräcklig eller ingen information om beteendet hos brottsbekämpande personal gentemot personer som tillhör de grupper som nämns i den sista punkten i inledningen;

(d) Proportionellt sett högre kriminalitet kan hänföras till personer som tillhör dessa grupper, särskilt vad gäller mindre gatubrott och brott som relaterar till narkotika och prostitution, som indikatorer på utslagning eller bristande integration av dessa personer i samhället;

(e) Antalet och andelen av personer som tillhör dessa grupper och som sitter i fängelse eller häkte, inklusive interneringsläger, straffrättsliga anläggningar, psykiatriska inrättningar eller förvar på flygplatser;

(f) Strängare eller olämpliga domar mot personer som tillhör dessa grupper;

(g) Den otillräckliga representation av personer som tillhör dessa grupper inom polisen, rättsväsendet, inklusive domare och nämndemän och i andra brottsbekämpande avdelningar.

2. För att dessa faktiska indikatorer ska bli väl kända och användas bör konventionsstaterna utföra regelbundna och offentliga insamlingar av information från polisen, rättsväsendet och kriminalvårdsmyndigheterna och invandrarmyndigheterna, samtidigt som kraven på sekretess, anonymitet och skydd av personuppgifter respekteras.

3. Konventionsstaterna ska särskilt ha tillgång till omfattande statistik eller annan information om anmälningar, straffrättsliga förfaranden och fällande domar som relaterade till rasistiska och främlingsfientliga handlingar liksom till ersättningar till offer för sådana handlingar, vare sig en sådan ersättning betalas av förövarna till brottet eller inom ramen för statliga ersättningsplaner som finansieras med offentliga medel.

2. Legislativa indikatorer

4. Följande bör betraktas som indikatorer på möjliga orsaker till rasdiskriminering:

(a) Brister i den inhemska lagstiftningen om rasdiskriminering. I detta sammanhang ska konventionsstaterna helt uppfylla kraven i artikel 4 i konventionen och kriminalisera alla rasistiska handlingar så som föreskrivs av den artikeln, särskilt spridningen av idéer om rasmässig överlägsenhet eller hat, uppmaning till rashat, våld eller uppmaning till rasvåld, men även rasistisk propaganda och deltagande i rasistiska organisationer. Konventionsstater uppmanas även att införa en bestämmelse i sin straffrättsliga lagstiftning som medför att brott som begås av rasistiska skäl generellt utgör en försvårande omständighet;

(b) Den potentiella indirekta diskriminerande effekten av viss inhemsk lagstiftning, särskilt lagstiftning om terrorism, immigration, nationalitet, förbud eller utvisning av icke-medborgare från ett land samt lagstiftning som utan grund straffar vissa grupper eller medlemskap i vissa gemenskaper utan legitima grunder. Staterna bör försöka avskaffa den diskriminerande effekter av sådan lagstiftning och alltid respektera principen om proportionalitet i dess tillämpning för personer som tillhör de grupper som anges i sista punkten i inledningen.

B. Strategier som ska utvecklas för att förhindra rasdiskriminering i administrationen och det straffrättsliga systemets funktion

5. Konventionsstater bör använda sig av nationella strategier vars mål inkluderar följande:

(a) Att avskaffa lagar som bidrar till rasdiskriminering, särskilt lagar som indirekt riktar sig mot vissa grupper genom att bestraffa handlingar som endast kan begås av personer som hör till dessa grupper, eller lagar som utan legitima skäl endast gäller för icke-medborgare eller som inte respekterar proportionalitetsprincipen;

(b) Att genom lämpliga utbildningsprogram ta fram utbildning om respekten för mänskliga rättigheter, tolerans och vänskap mellan ras- eller etniska grupper samt lyhördhet för interkulturella förbindelser, för tjänstemän inom brottsbekämpande myndigheter, personer som arbetar i rättsväsendet, fängelser, psykiatriska institutioner, inom sociala och medicinska tjänster osv.;

(c) Att främja dialog och samarbete mellan polis och rättsliga myndigheter och representanter för de olika grupperna som anges i sista punkten i inledningen, för att bekämpa fördomar och skapa förtroende;

(d) Att arbeta för korrekt representation av personer som tillhör dessa ras- och etniska grupper inom polisen och rättsväsendet;

(e) Att garantera respekten för och erkännandet av traditionella rättssystem hos urfolk, i överensstämmelse med internationell människorättslagstiftning;

(f) Att göra nödvändiga ändringar i fängelsesystemet för fångar som tillhör de grupper som anges i den sista punkten i inledningen, för att ta hänsyn till deras kulturella och religiösa seder;

(g) Att i situationer med massförflyttningar inrätta interimistiska åtgärder och arrangemang som är nödvändiga för rättsväsendets funktion för att ta hänsyn till den särskilt utsatta situationen för fördrivna personer, särskilt genom att inrätta decentraliserade domstolarna på platser där fördrivna personerna uppehåller sig eller genom att organisera mobila domstolar;

(h) Att i situationer efter konflikter utarbeta planer för återuppbyggnad av rättsväsendet och återupprättandet av rättsstatsprincipen i hela territoriet för de berörda länderna, genom att särskilt utnyttja det internationella tekniska biståndet som tillhandahålls av ansvariga FN-organ;

(i) Att genomföra nationella strategier eller handlingsplaner som syftar till att avskaffa strukturell rasdiskriminering. Dessa långsiktiga strategier bör omfatta specifika mål och åtgärder samt indikatorer för att mäta framstegen. De bör särskilt innehålla riktlinjer för förebyggande, registrering, utredning och lagföring av rasistiska eller främlingsfientliga tillbud, bedömning av nöjdhetsnivån bland alla grupper vad gäller deras förbindelser med polisen och rättsväsendet och rekrytering och befordran av personer som tillhör olika ras- och etniska grupper inom rättsväsendet;

(j) Att anförtro en oberoende nationell institution uppgiften att spåra, övervaka och mäta uppnådda framgångar enligt de nationella handlingsplanerna och riktlinjerna mot

rasdiskriminering, identifiera oupptäckta yttringar av rasdiskriminering och lämna in rekommendationer och förslag till förbättringar.

II. Åtgärder som ska vidtas för att förhindra rasdiskriminering med tanke på offren för rasism

A. Tillgång till lag och rättvisa

6. Enligt artikel 6 i konventionen är konventionsstaterna skyldiga att för alla inom sin jurisdiktion garantera rätten till effektiva rättsmedel mot förövarna av rasdiskriminerande handlingar, utan diskriminering av något slag, oavsett om sådana handlingar begås av privatpersoner eller statliga tjänstepersoner samt rätten att begära rättvis och rimlig ersättning för skada som lidits.

7. För att underlätta tillgången till rättvisa för offren för rasism ska konventionsstaterna sträva efter att tillhandahålla erforderlig rättslig information till personer som tillhör de mest utsatta sociala grupperna, som ofta är okunniga om sina rättigheter.

8. I detta avseende ska konventionsstaterna i de områden där dessa människor bor främja institutioner som centrer för fri rättshjälp och rådgivning, centrer för juridisk information och centrer för förlikning och medling.

9. Konventionsstater ska också utöka samarbetet med sammanslutningar av advokater, universitetsinstitutioner, juridiska rådgivningscentrer och icke-statliga organisationer som är specialiserade på att skydda rättigheterna för marginaliserade grupper och förebygga diskriminering.

B. Rapportering av tillbud till myndigheterna som kan motta anmälningar

10. Konventionsstater ska vidta nödvändiga åtgärder för att garantera att polisens verksamhet har en tillräcklig närvaro och är tillgänglig i bostadsområden, regioner och offentliga inrättningar, läger eller centra där personer som tillhör de grupper som nämns i den sista punkten i inledningen vistas, så att anmälningar från dessa personer kan mottas utan dröjsmål.

11. De kompetenta tjänsterna bör instrueras att ta emot offren för rasistiska handlingar på polisstationer på ett tillfredsställande sätt, så att anmälningar registreras omedelbart, utredningar genomförs utan dröjsmål och på ett effektivt, oberoende och opartiskt sätt och filer som relaterar till rasistiska eller främlingsfientliga händelser bevaras och läggs in i databaser.

12. All vägran från en polistjänsteperson att acceptera en anmälan som innehåller rasistiska handlingar ska leda till disciplinära eller straffrättsliga åtgärder och dessa påföljder ska ökas om korruption är inblandad.

13. Omvänt ska det vara alla polistjänstepersoners och statliga anställdas rätt och skyldighet att vägra lyda order eller instruktioner som kräver att han eller hon kränker de mänskliga rättigheterna, särskild de som bygger på rasdiskriminering. Konventionsstaterna ska garantera friheten för alla tjänstepersoner att åberopa denna rätt utan fruktan för straff.

14. Vid anklagelser om tortyr, misshandel och avrättningar ska utredningar genomföras i enlighet med principerna om effektivt förebyggande av och utredningar om

utomrättsliga, godtyckliga och summariska avrättningarⁱ och principerna om effektiv utredning och dokumentation av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller straff.ⁱⁱ

C. Inledning av rättsliga förfaranden

15. Konventionsstater ska påminna åklagare och medlemmar av åklagarmyndigheten om den allmänna vikten att lagföra rasistiska handlingar, inklusive mindre brott som begåtts med rasistiska motiv, eftersom alla rasistiska brott undergräver den sociala sammanhållningen och samhället som helhet.

16. Före inledandet av förfarandena kan konventionsstaterna även uppmuntra till användningen av parajuridiska förfaranden för konfliktlösning, i syfte att respektera offrens rättigheter, inklusive sedvanliga förfaranden som är förenliga med mänskliga rättigheter, medling eller förlikning, som kan tjäna som användbara alternativ för dem som utsatts för rasistiska handlingar och som kan vara förknippade med mindre stigmatisering.

17. För att göra det lättare för offer för rasistiska handlingar att väcka talan i domstol, ska de åtgärder som ska vidtas inkludera följande:

(a) Erbjudna processuell status till offer för rasism och främlingsfientlighet och organisationer för skyddet av dessa offers rättigheter, som t.ex. möjligheten att ansluta sig till straffrättsliga förfaranden eller andra liknande förfaranden som kan göra det möjligt för dem att utöva sina rättigheter i straffrättsliga förfaranden, utan att själva drabbas av några kostnader;

(b) Erbjudna offer effektivt rättsligt samarbete och juridisk hjälp, inklusive att biträdas av försvarare och få tillgång till tolk utan kostnad;

(c) Garantera att offer får information om hur förfarandena fortskrider;

(d) Garantera skydd åt offret eller offrets familj mot alla former av hotelser eller repressalier;

(e) Ge möjlighet att upphäva funktionen för de tjänstepersoner mot vilka anmälningar gjorts under den tid som utredningen varar.

18. I länder där det finns stöd och ersättningsplaner för offer, ska konventionsstaterna garantera att dessa planer är tillgängliga för alla offer, utan diskriminering och oavsett deras nationalitet och bostadssituation.

D. Rättssystemets funktion

19. Konventionsstaterna ska garantera att rättsväsendet:

(a) ger tillräckligt utrymme för offren och deras familjer liksom vittnen genom hela förfarandet genom att göra det möjligt för klagandena att höras av domare under granskningsförfarandet och domstolsbehandlingen, att få tillgång till information, att bemöta fientliga vittnen, att bestrida bevis och bli informerad om hur förfarandena framskrider;

(b) behandlar offren för rasdiskriminering utan diskriminering eller fördomar, och samtidigt respekterar deras värdighet, genom att särskilt garantera att i synnerhet förhör, utfrågningar eller konfrontationer utförs med nödvändig känslighet när det gäller rasism;

(c) garanterar att offret får en domstolsdom inom rimlig tid;

(d) garanterar att offret får en rättvis och tillräcklig ersättning för den materiella och moralisk skada som han eller hon lidit på grund av rasdiskrimineringen.

III. Åtgärder som ska vidtas för att förhindra rasdiskriminering med tanke på anklagade personer som är föremål för rättsliga förfarande

A. Förhör, utfrågningar och gripande

20. Konventionsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra förhör, gripanden och visiteringar som i verkligheten enbart grundas på personens fysiska utseende, hans eller hennes hudfärg eller drag eller medlemskap i en ras- eller etnisk grupp, eller någon profilering som utsätter honom eller henne för en större misstanke.

21. Konventionsstater ska förhindra och införa stränga påföljder för våld, handlingar som innehåller tortyr, grym, omänsklig eller förnedrande behandling och alla kränkningar av mänskliga rättigheter som drabbar personer som tillhör de grupper som anges i den sista punkten i inledningen och som begås av statliga tjänstepersoner, särskilt personal inom polisen och militären, tullmyndigheter och person som arbetar på flygplatser, fängelser och inom sociala, medicinska och psykiatriska tjänster.

22. Konventionsstater ska garantera överensstämmelsen med den allmänna principen om proportionalitet och strikt nödvändighet vid utnyttjande av våld mot personer som tillhör de grupper som anges i den sista punkten i inledningen i enlighet med de grundläggande principerna om användning av våld och skjutvapen av brottsbekämpande tjänstepersoner.ⁱⁱⁱ

23. Konventionsstaterna ska också garantera att alla gripna personer, oavsett vilken ras-, nationell eller etnisk grupp de tillhör, åtnjuter den grundläggande rätten till försvar som finns inskriven i gällande internationella instrument för de mänskliga rättigheterna (särskilt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter), i synnerhet rätten att inte bli godtyckligt gripna eller kvarhållna, rätten att informeras om skälen för sitt gripande, rätten till tolkhjälp, rätten att bistås av en försvarare, rätten att utan dröjsmål ställas inför domare eller en myndighet som i kraft av lagen är behörig att utöva rättsliga funktioner, rätten till konsulärt skydd som garanteras genom artikel 36 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser och, för flyktingar, rätten att kontakta kontoret för Förenta nationernas flyktingkommissarie.

24. Vad gäller personer som placerats i administrativa förvarsenheter eller i förvar på flygplatser ska konventionsstaterna garantera att de åtnjuter anständiga levnadsförhållanden.

25. Slutligen, vad gäller förhör och gripande av personer som tillhör de grupper som avses i den sista punkten i inledningen, ska konventionsstaterna observera de särskilda försiktighetsåtgärder som ska vidtas i bemötandet av kvinnor eller minderåriga, på grund av deras särskilt utsatta situation.

B. Kvarhållning i väntan på rättegång

26. Med tanke på den statistik som visar att personer som kvarhålls i väntan på rättegång innehåller ett överdrivet högt antal icke-medborgare och personer som tillhör de grupper som anges i sista punkten i inledningen ska konventionsstaterna garantera:

(a) Att bara den omständigheten att en person tillhör en viss ras- eller etnisk grupp eller en av de ovannämnda grupperna är inte en tillräcklig anledning, rättsligt eller de facto, att kvarhålla honom eller henne i väntan på rättegång. En sådan kvarhållning i väntan på rättegång kan endast motiveras på objektiva grunder som anges i lagen, så som risken för rymning, risken att personen kan förstöra bevis eller allvarligt störa den allmänna ordningen;

(b) Att kravet på att deponera en garanti eller annan ekonomisk säkerhet för att frigges i väntan på rättegång tillämpas på ett sätt som är anpassat efter förhållandet att personer som tillhör dessa grupper ofta är i svåra ekonomiska situationer, för att förhindra att detta krav leder till diskriminering av dessa personer;

(c) Att garantierna som ofta krävs av anklagade personer som ett villkor för frigivning i väntan på rättegång (fast adress, deklarerad arbetsgivare, stabila familjeförhållanden) vägs mot bakgrund av den osäkra situation som kan vara följden av deras tillhörighet till dessa grupper, särskilt när det gäller kvinnor och minderåriga;

(d) Att personer som tillhör dessa grupper och som kvarhålls i väntan på rättegång åtnjuter alla rättigheter som fångar är berättigade till enligt gällande internationella normer, och i synnerhet rättigheter som är särskilt anpassade till deras omständigheter: rätten till respekt för deras traditioner när det gäller religion, kultur och mat, rätten till förbindelser med familjerna, rätten till tolkhjälp och, i tillämpliga fall, rätten till konsulär hjälp.

C. Rättegång och dom

27. Före rättegången kan konventionsstater, i tillämpliga fall, ge företräde åt icke-rättsliga eller parajuridiska förfaranden för att hantera brottet, ta hänsyn till förövarens kulturella eller sedvanliga bakgrund, i synnerhet när personen tillhör urfolk.

28. I allmänhet måste konventionsstaterna garantera att personer som tillhör de grupper som anges i sista punkten i inledningen, på samma sätt som alla andra, åtnjuter alla garantier om en rättvis rättegång och likhet inför lagen, så som är inskrivet i gällande internationella instrument för de mänskliga rättigheterna, och i synnerhet.

1. Rätten att betraktas som oskyldig tills motsatsen har bevisats

29. Denna rätt innebär att polismyndigheterna, de juridiska myndigheterna och andra offentliga myndigheter måste förbjudas att offentligen uttrycka sin åsikt om den anklagades skuld innan domstolen har fattat ett beslut, och ännu mindre i förväg misstänkliggöra medlemmar av en särskild ras- eller etnisk grupp. Dessa myndigheter har en skyldighet att säkerställa att massmedier inte sprider information som kan stigmatisera vissa kategorier av människor, särskilt de som tillhör de grupper som avses i sista punkten i inledningen.

2. Rätten till försvarare och rätten till tolk

30. För att effektivt garantera dessa rättigheter måste konventionsstaterna upprätta ett system där försvarare och tolkar anlitas kostnadsfritt, tillsammans med rättshjälp eller rådgivning och tolktjänster för personer som tillhör de grupper som avses i sista punkten i inledningen.

3. Rätten till en oberoende och opartisk domstol

31. Konventionsstaterna ska målmedvetet sträva efter att garantera att det inte finns några rasistiska eller främlingsfientliga fördomar bland domare, jurymedlemmar och annan rättslig personal.

32. De ska förhindra all direkt påverkan från påtryckningsgrupper, ideologier, religioner och kyrkor på rättsväsendets funktion och domarnas beslut, vilket kan ha en diskriminerande verkan på vissa grupper.

33. Konventionsstater kan i detta avseende ta hänsyn till Bangalore-principerna om rättslig uppförandekod som antogs 2002 (E/CN.4/2003/65, annex), som särskilt rekommenderar att:

- domare bör vara medvetna om samhällets mångfald och skillnader som är kopplade till bakgrund och i synnerhet etnisk härkomst;
- de ska inte, muntligt eller beteendemässigt, visa någon partiskhet mot personer eller grupper på grund av deras etniska eller annan härkomst;
- de ska utföra sina arbetsuppgifter med vederbörlig hänsyn till alla människor, som parter, vittnen, advokater, domstolspersonal och kollegor, utan omotiverade skillnader; och
- de ska motsätta sig uttryck av fördomar från personer under deras ledning och från advokater eller deras diskriminerande beteende mot en person eller grupp på grund av hudfärg, etnisk, nationell, religiös eller sexuell härkomst, eller andra ovidkommande grunder.

D. Garanti av rättvisa straff

34. I det här avseendet ska staterna garantera att domstolarna inte tillämpar strängare straff endast på grund av att den anklagade personen tillhör en särskild ras- eller etnisk grupp.

35. Särskilt uppmärksamhet ska i detta avseende ägnas åt systemet med lägsta straff och obligatoriskt frihetsberövande som tillämpas för vissa brott och åt dödsstraff i länder som inte

har avskaffat det, med tanke på rapporter om att detta straff utdöms och verkställs oftare mot personer som hör till särskilda ras- och etniska grupper.

36. När personer hör till urfolk ska konventionsstaterna prioritera alternativ till fängslande och andra former av straff som är bättre lämpade för deras rättssystem, med tanke på ILO:s konvention nr 169 om urbefolkningars och stamfolks rättigheter i självständiga länder.

37. Straff som riktar sig uteslutande till icke-medborgare som läggs till straffen enligt allmän lag, som t.ex. avvisning eller utvisning från det berörda landet, ska endast utdömas under exceptionella omständigheter och på ett proportionellt sätt, på allvarliga grunder som avser allmän ordning och som är fastställda i lag, och ska ta hänsyn till behovet att respektera det privata familjelivet för de berörda personerna och det internationella skyddet som de har rätt till.

E. Verkställighet av domar

38. När personer som hör till de grupper som anges i den sista punkten i inledningen avtjänar fängelsestraff, ska konventionsstaterna:

(a) garantera att dessa personer åtnjuter alla rättigheter som fångar är berättigade till enligt gällande internationella normer, och i synnerhet rättigheter som är särskilt anpassade till deras situation: rätten till respekt för deras religiösa och traditionella sedvänjor, rätten till respekt för deras sedvänjor vad gäller mat, rätten till förbindelser med familjerna, rätten till tolkhjälp, rätten till grundläggande sociala förmåner och, i tillämpliga fall, rätten till konsulär hjälp. De medicinska, psykologiska eller sociala tjänsterna som erbjuds fångar ska ta hänsyn till deras kulturella bakgrund;

(b) garantera för alla fångar vars rättigheter har kränkts, rätten till effektiva rättsmedel inför en oberoende och opartisk myndighet;

(c) överensstämja, i detta avseende, med FN:s normer på detta område och särskilt reglerna om minimistandarder för behandlingen av fångar,^{iv} de grundläggande principerna för behandling av fångar^v och principalsamlingen för skydd av personer som arresterats eller fängslats;^{vi}

(d) Tillåta dessa personer att utnyttja, i tillämpliga fall, bestämmelserna i den inhemska lagstiftningen och internationella eller bilaterala konventioner beträffande överföring av utländska fångar och erbjuda dem en möjlighet att avtjäna sitt fängelsestraff i sina ursprungsländer.

39. Dessutom bör de oberoende myndigheterna i konventionsstaterna, som ansvarar för övervakning av fångelser, inkludera medlemmar som har expertis på området rasdiskriminering och ingående kunskaper om problemen för ras- och etniska grupper och andra utsatta grupper som anges i den sista punkten i inledningen; vid behov bör dessa övervakningsmyndigheter ha en effektiv besöks- och klagomålsmekanism.

40. När icke-medborgare döms till utvisning ska konventionsstaterna till fullo uppfylla skyldigheten för "non-refoulement" enligt internationella normer om flyktingar och mänskliga rättigheter och garantera att dessa personer inte skickas tillbaka till länder eller territorier där de skulle löpa risk för allvarliga kränkningar av sina mänskliga rättigheter.

41. Slutligen, beträffande kvinnor och barn som tillhör de grupper som avses i den sista punkten i inledningen, ska konventionsstater ägna största möjliga uppmärksamhet för att säkerställa

att dessa personer omfattas av det särskilda system de är berättigade till i samband med verkställighet av domar, med tanke på de särskilda svårigheter som familjemödrar och kvinnor som tillhör vissa grupper, särskilt urfolk, ställs inför.

Noter

ⁱ Rekommenderad av ekonomiska och sociala rådet i sin resolution 1989/65 av den 24 maj 1989.

ⁱⁱ Rekommenderad av generalförsamlingen i sin resolution 55/89 av den 4 december 2000.

ⁱⁱⁱ Antagen av Förenta nationernas åttonde kongress om brottsbekämpning och behandling av brottslingar, Havana, den 27 augusti till den 7 september 1990.

^{iv} Antagen av den första FN-kongressen om brottsbekämpning och behandling av brottslingar, Genève, den 22 augusti till den 3 september 1955, och godkänd av FN:s ekonomiska och sociala råd i sina resolutioner 663 C (XXIV) av den 31 juli 1957 och 2076 (LXII) av den 13 maj 1977.

^v Antagen och proklamerad av generalförsamlingen i sin resolution 45/111 av den 14 december 1990.

^{vi} Antagen av generalförsamlingen i sin resolution 43/173 av den 9 december 1988.